

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA KLASY V

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

- nawiązuje kontakt werbalny z kolegami i nauczycielem,
- formułuje pytania i odpowiada odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej,
- potrafi samodzielnie połączyć kilka zdań w logiczną wypowiedź,
- zachowuje porządek chronologiczny w opowiadaniu i streszczeniu,
- nazwa cechy, opisując przedmioty, krajobraz, wygląd postaci,
- potrafi zastosować słownictwo wyrażające prośbę i polecenie, zaproszenie, przeprosiny,
- potrafi opanować pamięciowo tekst prozatorski lub poetycki,
- zna najważniejsze zasady poprawności językowej, dzięki którym jego wypowiedzi są zrozumiałe dla odbiorcy,
- stosuje się do zaleceń nauczyciela w doskonaleniu umiejętności komunikacji werbalnej,
- zna podstawowe niewerbalne środki wypowiedzi wzbogacające komunikat werbalny.

Czytanie

- _ czyta teksty cicho i rozumie ich ogólny sens,
- _ czyta teksty głośno i z pomocą nauczyciela stara się poprawnie akcentować oraz artykułować wyrazy,
- _ zna zasady intonacji zdaniowej,
- _ zna podział tekstów na artystyczne i użytkowe, prozatorskie i poetyckie,
- _ zna podstawowe pojęcia związane ze światem przedstawionym utworu (opowiadania, baśni, legendy, mitu),
- _ odczytuje dane z różnych przekazów informacji (instrukcja, zaproszenie, schemat).

Słuchanie

- _ słucha i rozumie sens poleceń oraz prostych instrukcji,
- _ odróżnia informacje ważne od mniej ważnych w słuchanym tekście,
- _ potrafi sformułować pytania zamknięte do najważniejszych treści słyszanej wypowiedzi,
- _ rozumie intencję nadawcy wypowiedzi.

Pisanie

- _ buduje wypowiedzenia proste i złożone, kilkuzdaniowe wypowiedzi na określony temat,
- _ redaguje proste opowiadanie z dialogiem,
- _ streszcza nieskomplikowane teksty fabularne,
- _ zna podstawowe cechy tekstów użytkowych (list, telegram, zaproszenie, ogłoszenie),
- _ nazywa cechy wyglądu postaci fikcyjnej lub rzeczywistej, zna zasady opisu cech charakteru postaci,
- _ w najprostszej formie zapisuje informacje wybrane z tekstu,
- _ zapisuje informacje w tabeli, na schemacie i wykresie,
- _ tworzy plan ramowy, a z pomocą nauczyciela dopisuje wydarzenia szczegółowe,

- _ zna podstawowe zasady ortografii i interpunkcji,
- _ stosuje zasady estetycznego zapisu,
- _ zna zasady organizacji i kompozycji wypowiedzi pisemnej.

Nauka o języku

_ stosuje wiedzę językową w zakresie:

1. słownictwa (dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne z podanych w rozsypance, zna wybrane związki frazeologiczne pochodzenia biblijnego i mitologicznego, przysłowia),
2. składni (z pomocą nauczyciela rozpoznaje rodzaje wypowiedzeń – pojedyncze, złożone, zdanie, równoważnik zdania, zna różne typy wypowiedzeń – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, zauważa zespoły składniowe w wypowiedzeniu pojedynczym, rysuje wykres graficzny zdania pojedynczego, zna zasady interpunkcji zdania pojedynczego i wypowiedzenia złożonego),
3. fleksji (z pomocą nauczyciela rozpoznaje formę i funkcję odmiennych i nieodmiennych części mowy przewidzianych w programie nauczania),
4. fonetyki (zna alfabet, dzieli wyrazy na głoski, litery, sylaby, z pomocą nauczyciela zauważa różnicę między wymową a zapisem samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, zna sposoby oznaczania miękkości głosek).

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

- _ uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej,
- _ angażuje się w rozmowę na określony temat,
- _ buduje kilkuzdaniowe wypowiedzi ustne,
- _ opowiada, streszcza i opisuje, używając odpowiednio dobranego słownictwa,
- _ buduje wypowiedzi o charakterze prośby, polecenia,
- _ używa odpowiedniego słownictwa, formułując zaproszenie, prośbę, przeprosiny, odmowę,
- _ wygłasza z pamięci teksty prozatorskie lub poetyckie, zwraca uwagę na słowa-klucze, zmienia tempo, posługuje się pauzą,
- _ pracuje nad poprawnością językową wypowiedzi,
- _ doskonali umiejętności komunikacji werbalnej, stosując się do zaleceń nauczyciela,
- _ wzbogaca komunikat werbalny pozajęzykowymi środkami wyrazu.

Czytanie

- _ rozumie ogólny sens tekstów czytanych cicho, zauważa ich sens metaforyczny,
- _ płynnie czyta teksty głośno, poprawnie artykułuje i akcentuje wyrazy,
- _ stosuje zasady intonacji zdaniowej,
- _ rozróżnia teksty artystyczne i użytkowe, prozatorskie i poetyckie,
- _ rozumie podstawowe pojęcia związane ze światem przedstawionym utworu fabularnego oraz ze stylistyką i rytmizacją tekstu poetyckiego,
- _ wyszukuje, rozpoznaje i rozumie informacje zawarte w artykule, instrukcji, schemacie, notatce, wykresie.

Słuchanie

- _ potrafi zrekonstruować sens słyszanych wcześniej poleceń, instrukcji, innych wypowiedzi,

_ selekcjonuje i wykorzystuje usłyszane informacje w samodzielnie tworzonym tekście,

_ na podstawie słyszanego tekstu potrafi sformułować pytania zamknięte do najważniejszych jego treści.

Pisanie

_ pisze wypowiedzi o charakterze artystycznym (opowiadanie z dialogiem, opis) i użytkowym (list, telegram, zaproszenie, zawiadomienie),

_ opisuje cechy zewnętrzne i wewnętrzne postaci fikcyjnej lub rzeczywistej,

_ zapisuje najważniejsze informacje w formie kilku zdań, wpisu danych w tabelę, na schemacie, wykresie,

_ pisze streszczenie utworu,

_ tworzy plan ramowy, a z pomocą nauczyciela plan szczegółowy,

_ zna i stosuje zasady ortografii i interpunkcji,

_ stosuje zasady estetycznego zapisu oraz organizacji i kompozycji wypowiedzi pisemnej.

Nauka o języku

_ stosuje wiedzę językową w zakresie:

1. słownictwa (dopisuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wyjaśnia znaczenie i pochodzenie wybranych frazeologizmów biblijnych i mitologicznych, przysłów, powiedzeń),

2. składni (rozpoznaje rodzaje wypowiedzi – pojedyncze i złożone, zdanie, równoważnik zdania, wyróżnia różne ich typy – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, wskazuje zespoły składniowe w zdaniu, rysuje wykres graficzny zdania pojedynczego),

3. fleksji (zna podstawowe formy i funkcje odmiennej i nieodmiennej części mowy przewidzianych w programie nauczania),

4. fonetyki (posługuje się alfabetem, poprawnie artykułuje głoski, uwzględnia różnicę między zapisem a wymową samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, oznacza miękkość głosek przez *i* oraz kreseczkę).

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

_ podtrzymuje kontakt werbalny z kolegami i nauczycielem, aby wykonać, sprawdzić i poprawić powierzone mu zadanie indywidualne,

_ aktywnie uczestniczy w dyskusji na tematy związane z codziennymi sytuacjami, samodzielnie wypowiada się na temat przeczytanych lektur,

_ argumentuje swoje stanowisko, odwołując się do doświadczeń życiowych oraz przeczytanego tekstu,

_ opowiada i opisuje, stosując odpowiednie słownictwo,

_ posługuje się komunikatem różnego typu,

_ wygłaszając tekst z pamięci, zwraca uwagę na ważne jego treści, zmusza odbiorcę do refleksji,

_ stosuje się do norm językowych.

Czytanie

_ czyta teksty cicho, rozumiejąc ich sens na poziomie semantycznym, oraz odkrywa znaczenia przenośne,

_ stosuje zasady wyrazistej artykulacji i intonacji w czasie płynnego czytania

głośnego tekstów literackich,

_ rozpoznaje i wskazuje charakterystyczne cechy różnych tekstów kultury (teksty literackie, użytkowe, publicystyczne, popularnonaukowe, przedstawienia teatralne i filmy, przekazy ikoniczne),

_ rozpoznaje i omawia elementy świata przedstawionego w utworze fabularnym,

_ odczytuje i wykorzystuje dane z artykułów, instrukcji, schematu, tabeli, wykresu itp.

Słuchanie

_ słuchając tekstu artystycznego, rozumie jego sens przenośny,

_ słucha poleceń, instrukcji, innych wypowiedzi uczniów i nauczyciela w celu sporządzania samodzielnych notatek,

_ wybiera i wykorzystuje informacje ze słyszanego tekstu dla stworzenia własnej wypowiedzi.

Pisanie

_ korzystając z pomocy nauczyciela, buduje spójne wypowiedzi odpowiednie do sytuacji nadawczo-odbiorczej, stosując właściwe słownictwo i struktury składniowe,

_ redaguje teksty użytkowe, takie jak: sprawozdanie, instrukcja, przepis,

_ charakteryzuje jak najpełniej postać literacką lub rzeczywistą, podaje i opisuje cechy wyglądu, osobowości i charakteru,

_ notuje informacje w wybranej formie (wypowiedź kilkudzaniowa, tabela, schemat), stosuje zasadę zwięzłości,

_ tworzy plan ramowy, szczegółowy i swobodnie go przekształca,

_ stosuje charakterystyczne elementy świata przedstawionego oraz właściwą jego konstrukcję w opowiadaniu, baśni, legendzie,

_ dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną pisanej wypowiedzi.

Nauka o języku

_ umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

1. słownictwa (stosuje w zdaniu wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, wykorzystuje wybrane frazeologizmy biblijne i mitologiczne, przysłowia, powiedzenia w wypowiedziach ustnych i pisemnych),

2. składni (rozpoznaje i nazywa rodzaje wypowiedzeń – pojedyncze, złożone, zdania, równoważniki zdań, typy wypowiedzeń – oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe, wyróżnia zespoły składniowe w wypowiedzeniu pojedynczym, rysuje wykres graficzny zdania pojedynczego, stosuje zasady interpunkcji zdania pojedynczego i złożonego),

3. fleksji (poprawnie stosuje odmienne i nieodmienne formy przewidzianych w programie nauczania części mowy, trafnie nazywa ich funkcję),

4. fonetyki (posługuje się alfabetem, stosuje wiadomości dotyczące różnicy między wymową a zapisem samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, poprawnie zapisuje zmiękczenia).

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

_ nawiązuje i podtrzymuje kontakt werbalny z kolegami oraz nauczycielem, aby skorygować lub udoskonalić powierzone zadanie indywidualne czy zespołowe,

_ udziela twórczych wskazówek, instrukcji co do sposobu pracy grupy,

istotnych dla rozwiązania zadania, wykonania polecenia,

_ prowadzi (rozpoczyna, podtrzymuje, kończy) rozmowę na temat codziennych sytuacji,

_ stawia problemowe pytania dotyczące przeczytanej lektury,

_ argumentuje swoje stanowisko w rozmowie, powołując się na tekst kultury, ustosunkowuje się do wypowiedzi innych kolegów, rozwija problem przez porównanie innych znanych mu tekstów,

_ twórczo opowiada i opisuje,

_ dostosowuje rodzaj komunikatu do sytuacji nadawczo-odbiorczej i celu wypowiedzi,

_ wygłaszając tekst z pamięci, wskazuje na funkcję ekspresywną i metajęzykową utworu,

_ dokonuje korekty własnej wypowiedzi.

Czytanie

_ czyta teksty cicho i rozumie ich sens na poziomie semantycznym oraz krytyczno-twórczym,

_ płynnie czyta głośno i podkreśla sensy utworu ważne dla rozumienia na poziomie semantycznym i krytycznym,

_ analizuje charakterystyczne cechy różnych tekstów kultury,

_ analizuje elementy świata przedstawionego w utworze,

_ odczytuje, przetwarza, wykorzystuje dane z artykułów, instrukcji, schematów, wykresów, tabel itp.

Słuchanie

_ słuchając tekstu artystycznego, zauważa i analizuje jego sens przenośny,

_ słucha poleceń, instrukcji w celu samodzielnego lub zespołowego wykonania zadania; innych wypowiedzi uczniów i nauczyciela w celu sporządzania samodzielných notatek,

_ słuchając tekstu, analizuje informacje w celu wykorzystania ich we własnej wypowiedzi.

Pisanie

_ samodzielnie buduje spójne wypowiedzi dostosowane do sytuacji komunikacyjnej, dobierając słownictwo i struktury składniowe świadczące o systematycznym kształceniu kompetencji językowych,

_ pisze pełną charakterystykę postaci fikcyjnej lub rzeczywistej, przedstawiając oprócz cech osobowości i charakteru motywy jej postępowania, dokonuje oceny postaw bohatera,

_ dopasowuje formę notatki do rodzaju zapisanych informacji,

_ komponuje i pisze opowiadanie, baśń, legendę z zachowaniem ich cech gatunkowych,

_ dba o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną pisanej wypowiedzi.

Nauka o języku

_ sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

1. słownictwa (stosuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, związki frazeologiczne pochodzenia biblijnego lub mitologicznego, przysłowia i powiedzenia w tekście, wzbogacając język wypowiedzi),

2. składni (klasyfikuje wypowiedzenia – pojedyncze, złożone, zdania, równoważniki zdania, wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące,

wykrzyknikowe – stosuje je w dłuższej wypowiedzi, analizuje budowę logiczno-składniową zdania pojedynczego – wyróżnia zespoły składniowe, o poprawną interpunkcję wypowiedzenia pojedynczego i złożonego), rysuje wykres graficzny, stosuje poprawny szyk wyrazów w zdaniu, dba

3. fleksji (poprawnie stosuje w wypowiedziach ustnych oraz pisemnych formy odmienne i nieodmienne części mowy przewidzianych w programie nauczania, analizuje ich funkcję w zdaniu),

4. fonetyki (bezbłędnie posługuje się alfabetem, swobodnie stosuje wiadomości dotyczące różnicy między wymową a zapisem samogłosek nosowych, głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, poprawnie zapisuje zmiękczenia).

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

Mówienie

_ formułuje twórcze uwagi, polecenia, instrukcje, dzięki czemu uczestniczy w planowaniu, usprawnianiu, kontrolowaniu i ocenie pracy zespołu czy grupy,

_ rozpoczyna rozmowę na temat lektury od postawienia problemu,

_ tworzy bezbłędne pod względem językowym komunikaty,

_ wygłasza teksty z pamięci, dokonując analizy i interpretacji ważniejszych jego sensów,

_ umiejętnie, w zależności od sytuacji komunikacyjnej, wykorzystuje werbalne i niewerbalne środki językowe.

Czytanie

_ czyta ze zrozumieniem na poziomie semantycznym i krytycznym różne teksty kultury nieobjęte listą lektur przewidzianą w programie nauczania,

_ interpretuje elementy świata przedstawionego i kompozycję utworu literackiego.

Słuchanie

_ dokonuje analizy i interpretacji niektórych sensów przenośnych słuchanego tekstu artystycznego (również spoza listy lektur objętej programem),

_ słuchając różnych tekstów, dokonuje selekcji informacji w celu wykorzystania ich w sytuacjach nietypowych.

Pisanie

_ wykazuje się samodzielnością, twórczym ujęciem tematu, pomysłową formą, przemyślaną kompozycją i poprawnością językową w wypowiedziach pisemnych,

_ proponuje własne, ciekawe i urozmaicone pod względem graficznym formy notatek,

_ podejmuje próby formułowania wypowiedzi na temat przeczytanych lektur.

Nauka o języku

_ świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji, fonetyki,

_ poszerza wiedzę językową o treści wykraczające poza przewidziane programem nauczania w klasie V,

_ wykazuje się szczególną dbałością o zachowanie norm poprawnościowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych.